

Naujienu Antroji Dalis

NR. 855

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XXIII METAI

Dienu skeveldros

I.

“Drauge” skaitome:

Šiuo metu šv. Tėvas nagrinėja įvairius klausimus, kurie bus svarstomi ši rudenį, rugsėjo 29 d. susirenkanciam Vyskupų sinode. Tuo tikslu prieš porą dienų šv. Tėvas priėmė specialioje audiencijoje ir naujai paskirtą Vyskupų sinodo generalinį sekretorių lenkų išeivių vyskupą Rubin.

Beje, vienas klausimėlis: ar lenkams išeiviams ar lenkų išeivių? Vysk. Rubin joks tremtinių vyskupas, jį — niekam nežinomą jauną kunigą pasirinko kardinolas Wysinski kaip “neįsivėlusį į jokių veikimą” prieš Varšuvos režimą.

II.

Kas gali pasakyti, kuo prastesnis Vincas ar Juozas už Juozapą ar Vincentą? Kodėl gi mūsų vyskupai pasirašo ne lietuviškai? Ypač įvedant lietuvišką apeigyną.

O kaip bus, jei kada nors bus išventintas į vyskupus koks nors Vytautas ar Algis ar kitas kuris “pagoniškos” Lietuvos atstovas? Kaip gi galės būti kada nors lietuvių šventasis ar šventoji, jei baidysimės krikštyti “pagoniškais” vardais?

Baidosi partijos ar nesibaido, bet okupuotoje tėvynėje “grįžta” pagoniški, suprask — senovės lietuvių vardai, o šiaipus geležinės uždangos?!

III.

Kodėl mes bijome tiesos, nors ji ir būtų kuo skaudžiausia? Ana, vienas savaitraštis spėjo ar vysk. Labukas atvyko į Vakarų savo kokiais reikalais ar Romos — Maskvos konkordato bandymo ribose? Tuo tarpu Vatikano spauda be jokių skraiščių pranešė, kad vysk. Labukas atvyko Vatikanui pas Podgornį gavus sutikimą.

Išmokime sutikti betkokį politinį smūgį, o jų šimet apstu: anglų sovietų pasidalinimas Lietuvos aukso, konsularinės sutartys ir t. t. ir t. t.

IV.

M. Sluckio romaną “Laiptus dangų” bevertindama “Literatūra ir Menas” pagaliau pripažino, kaip Lietuva buvo kolektyvizuojama, štai paraidžiui:

“Prieš mus — vėl vienas ryškus pokario metų Lietuvos kaimo vykusios klasių kovos puslapis ir dar viena tiesa apie aną sudėtingą vidinių pręstaravimų ir tiesioginių, tik ginklu išsprendžiamų susidūrimų kupiną laikmetį.”

Ką dabar sakys poetas Aistis

“Laisvės kovotojų daigų” įvade rašęs apie “pilietinį” karą Lietuvoje?

V.

Kur dingo “Draugo” žadėtos išleisti Aisčio elegijos? Pasakojama, kad bus užkliuvę už prof. Kolupailos “portreto”. Jei tiesa, tai gana graudi, nes kas gi, norėdamas “keisti” vandenį, iš voiniukės išpila ir kūdikį...

VI.

“Sandaros” pranešimu, dr. K. Drangelio palikti atsiminimai ir daugybė svarbių dokumentų “sudegė” jo giminių testamento vykdytojos namuose.

Kas su ta Chicago, Ill.? Pasakojama, kad “sudegė” ir dr. Račkaus berenkamos numizmatinės knygos lakštai. Ar tiesa?

VII.

Okupuotos Lietuvos “Svyturyje” raginama parašyti Baltąją knygą.

“Bėga metai. Gyja žaizdos. Daug kas išdyla iš žmonių atminties. Jau šiandien sunku benustatyti kai kurių tarybinių aktyvistų, naujakurių, liaudies gynėjų žuvimo aplinkybes.

Pastaruoju metu leidžiama nemaža dokumentinių leidinių, kaltinančių buržuazinius nacionalistus. Tačiau jie apima nedidelę sritį ar trumpą laikotarpį. Tad visu aštrumu kyla klausimas: ar nereikėtų paruošti knygą — tokios apimties, kokios reikėtų — kurioje nuosekliai ir chronologiškai — diena po dienos, mėnuo po mėnesio — būtų surašytos buržuazinių nacionalistų teroro aukos nuo pirmųjų Tarybų Lietuvos išvadavimo dienų iki paskutinio bandito likvidavimo, pateikiant trumpą biografiją, nurodant nužudymo aplinkybes ir, kiek įmanoma, žudikų pavardes.”

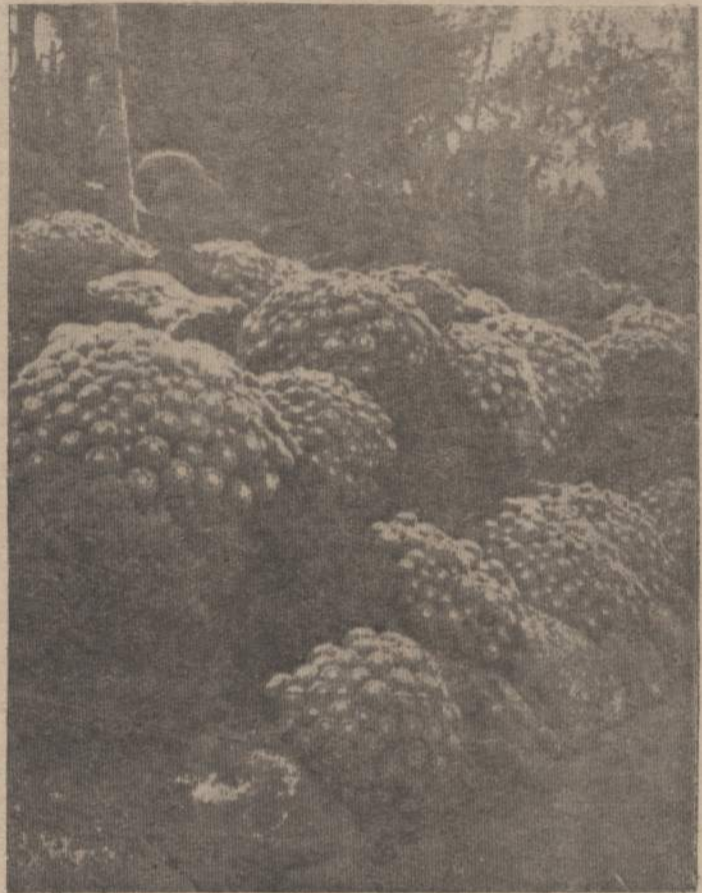
Sumanymas “palaikytinas”. Maskvos agentų vardu susiras ir nacionalistiniai “banditai” (partizanai), žuvę už tautos laisvę.

VIII.

Kaip anapus leidžiama žaloti lietuvių kalba, matyti iš “Svyturio” pastabų “kokia tavo įstaigos iškaba?” Pažodžiui rašoma:

Pavaikščiokime Vilniaus gatvėmis, žvilgtėkime tik į įstaigų iškabas ir visokias reklamas — skelbimus jų languose ir įsitikinsime, jog, oi, verta dar ne sykį ir ne du pakalbėti ir apie “Nojaus laivą” — paprastą, pačių elementariausią kultūrą. Kokios tos mūsų įstaigų iškabos, reklamos? Nėra ko kalbėti apie

(Nukelta + 2 psl.)

Kalifornijos gėlės

JUOZAS STROLIA

Kas slepiasi po keiksmožodžių priedanga?

Šiandien būtų sunku tiksliai pasakyti kuriais po Pirmojo Pasaulinio Karo metais į Lietuvą buvo atvykusi prancūzų karo misija. Tik tiek galima neapsiriki, kad tai buvo bene 1919 — 24 metų laikotarpiu. Tos misijos sąstata, be karių, politikų ir kitų sričių specialistų, buvo ir tautosakininkų, kurie paveikti žymaus jų mokslininko - geografo Elisée Reclus raštų apie lietuvių kalbos grožį, norėjo praturtinti savo žinias lietuvių kalbos srityje, savotišku būdu savo tyrinėjimų žygį pradėdami ne pro priešakines - paradines, bet pro mūsų pačių ir visokių mūsų šalies užkariautojų apterštas mūsų užpakalines duris. Kaune apsistoję, tie svečiai ėmė klausinėti pavienius lietuvius, kokius keiksmožodžius jie vartoja. Po kai kurio laiko tie prancūzai stebėjosi mūsų tautos atsilikimu keiksmožodžių srity, nes jie buvo surinkę daugiausia tokių žodžių, kurie baigiasi įvairiame mandagumo laipsny motinos “pagerbimu”, kaip pvz., žemesniame laipsny... tvoju mat! — tavo motiną, o aukštesniame laipsny — ... vašu mat! — Tamstos arba Jūsų motiną.

Toliau ėjo keiksmožodžiai: biasas, rupūzė, perkūnas, žaltys, varlė, asilas, driežas ir t.t. Jie lankėsi ne tik į tas Kauno vietas, kur stovėjo eilės sunumeruotų vežikų karietų, bet ir į Kauno

senamiesčio žuvų rinką, nes kažkas jiems buvo pasakęs, kad šiose vietose jie galės surinkti daugiausia mūsų tautos keiksmožodžių.

Vėliau šitie prancūzų tautosakininkai skundėsi, kad savo lietuviškos tautosakos rinkimo žygiu esą nusivylę, nes beveik nieko nesuradę, kas būtų originalu ir kas mūsų tautai būtų sudarę negincijamą keiksmožodžių tautos garbę. Visą kolekciją prakilnių mūsų keiksmožodžių, užsibaigiančių motinos “pagerbimu” jie aiškiai pripažino rusams, o Kauno senamiesčio žuvų rinkos moterų keiksmožodžių žodynas su protarpiais naudojamu sijosų, tarytum iškilmingų vėliavų, aukštyn pakėlimu — kad sustiprintų tariamojo žodžio reikšmę — aiškiai bylojo apie su Jogailos vedybomis į Lietuvą atkeliavusią ir mums primestą lenkų “kultūrą”. Lenkai, kaip ir kitos slavų tautos, šiuo atžvilgiu buvo nesulyginamai turtingesni už mus. Slavai galėjo pusę valandos keiktis, vis nepakartodamas to paties keiksmožodžio ir vis neišeidamas iš seksualinės srities, tuos savo “deimančiukus” oponentui pateikdamas su įvairiausiai prieskoniais ir neįtikėtinai logikos prieštaravimais. Kai paprastai logikos sprendimuose sudėjus dvi teigiamas premisas būna gaunama teigiamas

(Nukelta + 2 psl.)

DIENŲ SKEVELDROS

(Atkelta iš 1-mo puslapio)

jų grožį, patrauklumą, jei dažnai jos nublukusios, aprupėjusios, suskilusios, kabo išstis dešimtis metų. Visos jos panašios. Bet gerai sakoma: viena bėda — ne bėda. Atidžiau perskaityk, kas jose išrašyta. Kad paprasčiausių gramatinių klaidų knibždėte knibžda ranka rašytuose parduotuvių ar kitokių įstaigų skelbimuose, jau nebesistebime. Tačiau, kai keletus metus puikuoju Muziejaus gatvėje, dirbtuvės lange, ant stiklo "Gaminame pagal projektus" ir "Remontuojame" arba "Rutulinių plunksnakočių užtaisymas" (Deržinskio gatvė, Nr. 6) ir "Rubų taisymas" ("užtaisytųjų" kaimynai), tiesiog pyktis ima. Tokios "rutulinių plunksnakočių įstaigos" ne iškažą ar reklamą prikla, prie sienos ir išrašo lange, o save, savo gėdą praeiviams pasijuokti. O šiaip ar taip, tos įstaigos — valstybinės, o ne beraščių atsiskyrėlių amatininkėlių namai. Kad jų būtų viena-dvi — bala jų nematė, bet jų, kaip sakoma, ant kiekvieno stiebelio po du žiedėliu.

IX.

Iš "Literatūros ir Meno" redakcijos pasikalbėjimo su skulpt. Kisieliu:

Kaip jums atrodo, ką reikėtų skulptūros srityje padaryti mūsų Vilniuje?

Vilniui dar reikia labai daug ir pirmiausia parko — atviro skulptūros muziejaus. Mano giliu įsitikinimu, tinkamiausia tam vieta būtų Kalnų parkas. Jame skulptūromis būtų galima atkurti visą mūsų tautos istoriją (gal pradėdant Vilniaus įkūrimu, "Vargo mokykla", 1863 m. sukilimu, revoliucine tematika ir t. t.). Čia daug erdvės, labai dėkingas reljefas. Ideali vieta, miesto širdis. Buvusių trijų kryžių vietoje turėtų iškilti architektūrinis — skulptūrinis kūrinys. Gal kaip pagrindą paimti Mikėno "Kregždes", gal monumentalų darbą Vilniaus praeities tema. Šiaip ar taip, ta virš Vilniaus dominuojanti kalva prašyte prašosi akcento."

J. Cicėnas

KAS SLEPIASI PO KEIKSMAŽODŽIŲ...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ma ir išvada, tai lenkai tuo keiliu eidami pasiekia mums lietuviams visai neįsivaizduojamą išdavą. Lenkas, kaip tikras viduramžių riteris, padaręs įžadus ginti tikybą ir moteris ir, norėdamas, kad išliktų ir vilkas sotus ir ožka nepaliesta, kai kada savo oponentą ir taip keikia: "Twoja matka byla porządna kobieta, a ty — z kurwy syn!" Pažodžiui išvertus sakinį būtų "Tavo motutė buvo padori moteris, o tu — paleistuvės sūnus! Lietuvis tokių ir panašių keiksmožodžių savo kalboje niekuomet neturėjo. Bet kažkas yra pasakęs, kad meilės ir keiksmų sritys nepripažįstą jokios logikos...

Baigę savo ekskursiją po Kauną ir apylinkes, tie prancūzai skirstė savo radinį į rūšis ir nustatinėjo, iš kurių mūsų kaimynų kuris keiksmožodis ešas paskolintas. Biesas, paibelis ir kiti panašūs žodžiai nesą lietuvių tautos nuosavybė. Vieni ešą skoliniai iš lenkų kiti — iš vokiečių, rusų ir t. t.

Žaltys, perkūnas savo kilme nesą joki keiksmožodžiai, bet senovės lietuvių dievybės simboliai, kurie būdavo minimi tik teigiama ir pagarbia prasme ir tik vėliau, su lenkų įsigalėjimu Lietuvoje perkūno ir žalčio vardai būvę apsukti į atvirksčiąją pusę ir paversti keiksmožodžiais. Patys lietuviai lenkų, tų mūsų garbinamųjų "šviesos nešėjų" pradėti pravardžiuoti "pagonimis": litvini — pogoni, psiakrew (lietuviai — pagonys, šuns kraujas), o uolūs mūsų pačių kalbininkai tą mūsų adresu lenkų vartojamą keiksmožodį išvertė ir dabar tebeverčia į "stambeldį", kas neatitinka tikrovę, nes tikrieji romėnai, kurie didžiūdavosi galį užsirekomenduoti "civis romanus sum" ir kurie garbino daugybę stabų,

vardu "paganus" vadindavę kaimiečius, paprastus provincijų žmones, kurie romėniškų stabų negarbinę. Musų tautos praeities tyrinėtojai, net ir aršiausi lietuvių tautos priešai lietuvių gyventose žemėse niekur nėra iškasę jokių dievukų stabų, kas būtų buvęs aiškus mūsų protėvių stambeldybės įrodymas.

Sugrįžtant prie minėtų prancūzų Kaune surinktos lietuvių keiksmožodžių kolekcijos, tenka prisiminti jų teigimą, kad rūpūžė, driežas, varlė, asilas nesą jokie keiksmožodžiai, nes vieni šitų roplių ir keturkojų ešą ramūs ir ūkininkų daržams daugiausia tik naudingi gyvūnėliai, o asilas kai kur poezijoje ir satyroje ešas priskiriamas prie filosofų.

Tai apie ką čia kalbama, vyko maždaug prieš 40 — 50 metų. Tais laikais kalbos dalių rūšiavimas buvo, matyti, kitoks, todėl ir daugelis keiksmožodžių tais laikais daugumos lietuvių nebuvo laikomi keiksmožodžiais, bet arba tikriniais vardais arba bent stipriais būdvardžiais, todėl daugelio keiksmožodžių niekas prancūzams ir nepateikė. Juk šalia lietuvių Lietuvoje gyveno lenkų, žydų, vokiečių, totorių. Be lietuvių katalikų Lietuvoje gyveno taip pat lietuviai protestantai: liuteronys, reformatai, net nedidelis kiekis Islamo pasekėjų ir kitokių. Kaip į natūralų dalyką žiūrėta į liuteronų vadinimą bambizais, reformatų — skersbambizais, eretikais, parmazonais, velnio išperomis ir kitaip. Žydai ant kiekvieno žingsnio būdavo vadinami parkomis, judaisiais, Kristaus išdavikais ir kitaip. Tai nebuvo tik kurių nors vieno momento trumpalaikių asmeninių santykių reikšmas. Šitie keiksmožodžiai nebuvo net laikomi keiksmožodžiais, bet atitinkančiais asmenis, į ku-

riuos jie būdavo taikomi. Jie plito ne tik žodžiu, bet ir raštu. Religinės knygos buvo net per daug persunktos kitatikių neapykanta. Žydų maldos namai buvo vadinami šuilėmis, evangelikų maldos namai — kirkėmis arba kirkomis, kai tuo tarpu iš slavų pasiskolintoji katalikų "bažnyčia" ir ligi šių laikų pasiliko slaviškoji "božnica", nors pradėdant ankstybiais ir vėliausiais mūsų kalbininkais, alietuvinius daugelį suslavintų ir suvokietintų mūsų kalbos žodžių, jie neatlietuvino slaviskosios "božnicos". Kitatikių neapykanta buvo persunktos visos mūsų giesmių apie Kristaus kančią knygos. Nors S. M. Slavocinskis 1646 metais Vilniuje išleistoje savo knygoje "Giesmės tikėjimui katalickam priderančios" skyriuje "Giesmės apie kanczia Wieszpates Iezaus" dar žmoniškiau išsireiskia apie žydus, bet vėliau, ligi 19 šimtmečio pabaigos, plintant lenkų įtakai Lietuvoje, tas giesmių skyrius pavirto į "Giesmes apie muką Jezusa Pona" ir daug kur Lietuvoje gavėnios metu būdavo giedama. Vienas posmas ir šiandien prisimena, tai

"Žydai, velniai, gyvatės,
Kaip šunys pasiutę,
Arba vilkai alkani,
Avelę pajutę" ir pan.

Iš senovės lietuvių tikybos laikų tuo metu nebedaug tebuvo išlikę keiksmožodžių, o jei kas dar būdavo vartojama, tai tik švelnia forma, kaip pvz., "kad tave dievai mylėtų!", "kad tave perkunas!", ir pan. Perkūnas, kaip dievybės simbolis buvo žinomas ne tik lietuviams, bet tiek pat slavams, kiek ir vokiečiams. Rusų didvyris Ruslanas, rengdamasis į kovą su jo nuotaką Liudmilą pagrobusiu černomoru, meldžiasi: "Perkūne, globok mus kelionėje, o priešo pančius mes sutriuškinsime" (Iš M. Glinkos operos "Ruslanas ir Liudmila" Puškino poezija). Vokiečiai, Perkūną pagerbdami, ketvirtąją savaitės dieną pavadino Donnerstag (griaustinio arba Perkūno diena). Taigi, keikimasis perkūnais anksčiau neturėjo keiksmožodžio reikšmės.

Lietuvių savanoriškas ar priverstinas susibūlavimas su lenkais kraičiu atnešė ir mūsų tautą žeminančius keiksmožodžius, kurie per šimtmečius mūsų tautoje prigijo ir buvo laikomi savais. Juo labiau, kad didžioji dalis mūsų bajorijos, susižavėjusi lenkaitėmis, užmiršo savo tėvų kalbą ir ėmė keverzoti lenkiškai. Lietuvių kalbą vartojo ir ją ligi šių dienų išlaikė ir dabar išlaiko tik lietuvis kaimietis, pašepiamai vadinamas kai kada "mužiku iš vidurio kaimo".

Lietuvių kalbą vartojo ir išlaikė vidurio kaimo mužikas net ir mūsų kunigaikščių laikais. Juk oficiali Lietuvos valstybės įstaigų kalba buvo arba lotynų, o daugiausia tai baltgudžių kalba, dėlei ko dabartiniai baltgudžiai emigrantai ir šioje šalyje leidžia spausdintus leidinius, kuriuose įrodinėja, kad Baltgudija buvusi didelė valstybė su Gardinu, Vilniumi, Kaunu ir kitais mūsų miestais, kur valstybės

kalba buvusi baltgudžių. Valstybės herbas buvęs "Vitiaz" — karžygis. Kadangi į Baltgudijos ribas įėjusi ir buvusi Lietuvos didžioji kunigaikštija, todėl kai kada Baltgudijos valstybė buvusi vadinama Lietuva.

Zinoma, kad su baltgudžių kalbos vartojimu Lietuvos įstai-gose, padidėjo ir baltgudiskų keiksmožodžių lobynas mūsų tautoje, o slavų neapykanta lietuviams ir jų žeminimas nuosavoje jų tėvynėje nuolat plito. Kadangi dauguma bajorų suskubo prisitaikyti naujoms lenkų diktuojamoms sąlygoms ir švebeldžiavo lenkiškai, tai lenkai užkietėjusius kaimo lietuvius pravardžiuavo pragonimis, eretikais, šunies kraujoniu chamaais, chlopais, lopsardakais ir kitais žeminančiais vardais. Poznanės universiteto profesorius Bystron savo dviejų tomų veikalė "Dzieje i obyczaje narodu polskiego" (Lenkų tautos darbai ir papročiai), kur jis ir lietuvius priskiria prie lenkų poliublininės tautos, rašo, kad nebūdavę beveik to sezono, kad Vilniaus akademijoje susispietęs bajoriskasis jaunimas nebūtų įvykdęs žiaurų ir kruvinių pogromų ant ramų Vilniaus miesto gyventojų žydų ir evangelikų, ypač po to, kai Karaliaučiaus universitete buvo įsteigta lietuvių seminarija būsimiems kunigams ir kai spaudoje pasirodė pirmosios lietuviškos knygos.

Mūsų tautoje įsigyvenusių keiksmožodžių istorija būtų per daug plati dienraščio skiltims. Todėl pereinant prie naujųjų laikų mes matome ir vėl naujų nelietuviškų keiksmožodžių.

Bolševikai buvo dalį Lietuvos užplūdę jau 1919 metais, o antroju atveju — 1940 metais. Lietuvoje gyvenę vokiečiai, o su jais ir žymi dalis lietuvių, ypač tų, kurie buvo paragavę bolševikų kalėjimo žiaurumų jau 1919 metais, stengėsi legaliai išvykti iš Lietuvos į Vokietiją, kurią valdė taip pat ne savikis dėdė. Taip atsirado Vokietijos repatrijantai. Prieš trečiąją bolševikų invaziją į tą pačią Vokietiją iš Lietuvos bėgo visi, kas tik galėjo arba kas nebuvo įsitikinęs komunistas. Vokietijai pralaimėjus karą, visi šitie žmonės buvo šelpjami Vakarų alijantų šalių maistu, drabužiais ir kitu kuo. Į šelpiamųjų tarpą daug pateko ir buvusių repatrijantų. Amerikos ir Sovietų Rusijos kariai, nugalėję hitlerinę Vokietiją, dabar užė ir lėbavo, prigamindami tūkstančius juodos spalvos ir mongoliškos rasės vaikų Hitlerio skelbtoje "tobuloje" vokiečių tautoje. Šituo metu atsirado pas lietuvius naujas keiksmožodis, tai "rupūžė-repatrijantas", kuriuo pravardžiuodavo ir tikrus lietuvius, tik ne tuo pačiu traukinių į Vokietiją pasprukusius savo brolius.

Laikas bėga ir mūsų keiksmožodžiai keičiasi. Amerikiečių karių lėbavimas su rusų komisarais vis šaltėja, kol Vokietijos kancleriui Adenaueriui atvykus į Jungtines Amerikos Valstybes jis jau gerokai atšalo. Dabar ir

(Nukelta i 3-čia psl.)

— NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, APRIL 15, 1967

J. JASINSKAS

SPAUDOS PABIROS

1. Mūsų Jaunimo Metų atgarsiai

Sutikome juos Lietuvos Jaunimo vardu papuošę. Jie atėjo ir praskrido, kaip pavasario paukščiai. Visi jie praskrenda ir būsimieji praskris panašiai, kaip buvusieji yra praskridę. Taip, tie praskrendantys metai: jų atėjimas ir išėjimas yra kaip du vandens lašai. Tik jų buvimo žymės nėra vienodos. Vienertis ilgai prisimename, o kiti, kaip dūmų išsisklaidymas erdvėje.

Praėjusieji, 1966-ji, nedings taip greitai, kaip dūmų išsisklaidymas. Nes jie paliko žydnias gyvastingumo žymes: jaunystės žygdarbių aidės. Ne veltui jie buvo pavadinti Jaunimo Metais. Lietuvos Pasaulio Metais. Ir tai labai gerai buvo sumanyta: suskraidinti, sukviesti, suburti įvairiose pasaulio šalyse esančių lietuviškąjį jaunimą į specialų Kongresą — Suvažiavimą, leisti jiems patiems svarstyti, spręsti juos liečiančius ir jiems priklausančius klausimus; džiaugtis jų susitikimu, pažintimis, jų susigrupavimu meninėse programose, stovyklose — specialiose iškylose ir pan. Ir tie praskridę metai mums, ir užmaršties pasaulius besitraukiantiems, parodė, jogei mes turime veiklaus, sumanūs, energingo ir lietuviškais reikalais aktyviai besirūpinančio jaunimo. Norinčio ir sugėbancio dirbti jaunimo. Kas gali būti daugiau džiuginančio, kaip žinojimas, jog išeinančios senatvės vietoje stoja niekada negestanti jaunystės jėga? Ir to žinojimo vyriausioju šūkiu turėtų būti neatšaukiamas pasiryžimas:

Laisvajame pasaulyje esančio lietuvių jaunimo Metai ir jų metu rengiami jaunimo Kongresai — Suvažiavimai turi virsti TRADICIJA. Kas tretieji, ketvirtieji ar penktieji metai. O Lietuvai atgavus laisvę, tie jaunimo metai, toji tradicija turėtų būti tęsiama ten. Praeitais metais įsiliepsnojusi lietuvių jaunimo ugnis, kaip senovės mūsų vaidilūčių šventoji ugnis, privalėtų nuolat degti ir nepaliaujamai lepsnoti. Ir kada mes, kiekvieną iškilnesne proga patys sau kartojame V. Kudirkos žodžius: "Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia", praeitus mūsų jaunimo metus galėtume laikyti dalimi tos praeities, iš kurios ateinantis lietuviškas jaunimas galėtų pasisemti sau stiprybės. Ne viskas ten, tamė Kongrese, tame jaunimo susibėgime buvo pavyzdinga, ne viskas tobula (juk tikrai pirmas žingsnis) ir girtina, tačiau ir iš klaidų galima mokytis, jas apeiti, jų išvengti. O kas buvo gera, teisinga, gražu, miela, kilnu, — tuo pasidžiaugti, pasididžiuoti ir pavyzdžiu sau pasiimti.

Ir iš tokio žinojimo savaimė kyla pasiūlymas:

Praeity metų lietuvių jaunimo atlikti darbai ir tiems darbams ruoša, viso to sumanymas, pastangos ir visa kita turi

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, APRIL 15, 1967

būti surašyta, sutvarkyta, apdorota, patraukliai paruošta ir išleista atskiru leidiniu, — metraščiu. Ne tik sau pasigerėti, bet ir ateisiantiems jaunuoliams-lėms pasiskaityti, pasvarstyti, pasimokyti ir pasidžiaugti.

Apie tuos jaunimo metus, apie patį Kongresą ir jį sugėžėjusį iš daugelio šalių jaunimą bei paskirus jo atstovus mūsų periodikoje buvo plačiai, išsamiai rašyta, kalbėta, svarstyta. Betgi periodika, žinome visi, nėra vientisas veikalas, nėra knyga, kurią galima ilgesnį laiką išlaikyti ir pakartotinai skaityti, gėrėtis ja ar peikti. Tik atskiru leidiniu skaitytojui patiekta medžiaga įmanoma išlaikyti ilgesnį laiką. Užtat ir mūsų periodikoje buvusieji aprašymai, pasisakymai ir vertinimai, papildyti naujais daviniais, gerai perredaguoti ir sugrupuoti turi būti išleisti atskiru leidiniu dabarčiai ir ateičiai.

Šiam siūlymui paremti yra akivaizdus pavyzdys:

"Krepšinio išvyka Australijon". Tai didelio formato, 153 puslapių, gero popierio ir labai gausiai iliustruota knyga, Jono Soliūno redaguota. Taip, vieno asmens redaguota, bet daugelio (apie 20 asmenų) autorių aprašyta. Ir kiekvieno tų autorių rašiniai, broleli, taip gyvai, vaizdžiai iškloti ir taip patraukliai sukurti, jog tik gėrėtis, džiaugtis ir skaityti, skaityti norisi. Mūsų jauni vyrai, Amerikos lietuviai, tą žygį į Australiją 1964 metais atliko, ten vietinėms tos šalies stipriausioms krepšinio komandoms įpylė "kailin", išgarsino lietuvių vardą ir įrodė, jog lietuviai nėra iš kelmo spirti sutvėrimai, o juos lydėję "paslai", — su tais vyrais — krepšininkais turėję reikalų spaudos žmonės, ne tik ten gyvenantieji lietuviai, bet ir latviai bei australai visa vaizdžiai ir objektyviai ir labai gyvai aprašė. Tie visi pasisakymai anoje knygoje yra sudėti. Ir visa tai kelia pasigėrėjimą ne tik krepšinio žinovams ir, aplamai, sporto mėgėjams, bet ir paprastiesiems lietuviškų knygų skaitytojams. Tautietai, jeigu neskaitei dar tos knygos, būtinai įsigyk ir ją pasidžiank. Nes ji gali atstoti ir gerų eilėraščių rinkinį, ir padoriai parašytą patrauklų romaną. Gali patikėti — nusivilti neteks. Kaina tikrai trys doleriukai. Kur tą knygą gauti? Manau, kiekvienoje lietuviškų knygų parduotuvėje ar mūsų laikraščių redakcijose. Ją išleido Juozas J. Bačiūnas, Sodus, Michigan, Spausdino Morkūno spaustuvė, Chicago, Ill., 1966 metais.

Tos knygos patrauklumui įrodyti, štai pora skanėstelių, kokių toji knyga pilna: "Mūsų krepšininkai, skridami į Perth'ą, užmiršo visus vargus, sėdo prie pokerio stalo, nes kelionė buvo besibaigianti, tai ir svarai (anglų piniginis vienetas) nebuvo per daug reikalingi. Berods, Varnas išėjo nugalėtoju. Reikia pasakyti, Varnui sekasi;

išskrendant iš Perth'o išlydėjo mergaitė, Adelaidėje pasitiko su dovanomis ir išlydėjo kita mergaitė; Sydnėjų pasitiko vėl mergaitė — ir tai įvyko per vieną dieną! O atskridus Chicagon, pasitiko mama..." (Jonas Buliolis, Kanada, "Su rinkine bekeliaujant").

"Toliau pasipila būrys jaunimo, tautiškais drabužiais pasipuošęs ir kiekvienam išvykstančiam prisega po raudoną gėlę. Rausta jaunųjų mergaičių veidai, kai rankos negali pasiekti aukštųjų krepšininų krūtinių. Ne, moterys nemažos, tik tie mūsų vyrai nežinojo, kada augti reikėjo sustoti..."

"Vidudienyje priėmė miesto burmistras Purdue, kuris ne tik džiaugėsi mūsų atvykimu, bet taip pat atpasakojo, kas nutiko Lietuva.

Be to, sveikino įvairių organizacijų atstovai ir vietos anglikonų klebonas. Jis pareiškė, kad mels Aukščiausiąjį, jog Jis siųstų pergalę Newcastle vyrams. Mes tokių maldų nelabai bijojome, nes... iš Sydnėjaus atsivežėme net tris kunigus ir tikėjome, kad Dievas dar neužmiršo ir lietuvių kalbos... (J. Soliūnas "Su krepšininkais per Australiją" 20 psl.)

"Prasidėjo iškilnės kokių Lietnamis nematė ir kažin, ar kada bepamatys. Tribūnon pakilo amerikų ambasadorinio krepšinio dekanas Adamkavičius. Svietai, mielas, tai biski čulba! Šv. Jonas Auksaburnis jį priimtų savo mokiniu! Mes, adelaideiškiai, per eilę metų įpratę vienas kitą kolyti ir šaukšte vandens prigrindyti, labai nustebome, kai jis pasakė, kad lietuviybė jam yra religija.

Silkas, brokadros, ilgos sidabrinų lapių uodegos puošia grakščias jaunas figūras, jau nema (Tęsinys 4-tam psl.)

KAS SLEPIASI...

(Atkelta iš 2-ro psl.)

mūsų tautiečių tarpe atsirado naujas keiksmazodis, tai "rupūžė-komunistas" arba "rupūžė-bolševikas", kuriais imta pravardžiuoti ne tik komunistuojantieji lietuviai, bet ir visi kitaip galvoją arba ne vienai ir tai pačiai partijei priklausą tos pačios vis tirstančios ir besiskirstančios mūsų tautos mažytės atplaišos nuosavi broliai ir net anksčiau buvę "rupūžės-repatrijantai".

Ar ne atrodo, kad taip pat ir po mūsų "lietuviškų" keiksmazodžių priedanga buvo ir tebėra

paslėptas tik dvasinis keiksmiškumo žmogaus bejėgiškumas ir baimė, neatsižveigiant kokią laikiną visuomeninę, fizinę arba kurią nors kitokią galią jis turėtų, ir jo neturėjimas aiškių principų.

Siandien žiūrint į visus čia prabėgomis paliestuosis keiksmazodžius iš laiko ir sąlygų perspektyvos, gana keistai atrodo keikimas žydų (net maldose) vežniais, gyvatėmis, pasiutusiais šunimis, parkomis, o pirmutinio vedusio ir savo šeimą sukūrusio augustiniečių vienuolio Martyno Liuterio keikimas "velnio išpera" ir kitokiais baisiais vardais, kada jo skurtojo reformacijos himno "Ein feste Burg ist unser Gott" tekstas ir muzika jau atspausdinti katalikų bažnyčių giesmynuose, o žydų rabinai ir jų profesoriai ima dėstyti katalikų universitetuose judaizmą ir net katalikybės pagrindus. Tuomet ir nenoromis nevienam mūsų kyla klausimas: kas čia dabar buvo arba yra didžiausias keiksmiškumas ir klaidatikis?

Žydų tauta turi ilgą politinę ir kultūrinę - raštingą savo istoriją, kurios mes neturime arba nenorime turėti, norėdami tik švęsti savo asmeniškų "jubilių" nuo pirmojo danties išdygimo, nuo gavimo pirmųjų kelnių ir kitokių datų, arba kultūra vadinam tai, kas iš tikrųjų yra tik medžiaginės civilizacijos šešėlis. O mūsų pačių kaitaliojimas keiksmazodžio "rupūžė-repatrijantas" ir "rupūžė-bolševiką", tik parodo, kad mes esame tik maži vaikučiai, kurių politinis svetur gyvenimas ir mūsų besikeičianti galvosena pilnai pareina tikrai nuo kurios nors "tetos" ir mūsų pusę nusišypojo. Nuosekliai besikeičiant, mums reikėtų laikyti pirmuoju "rupūžė-repatrijantu" Vytautą Didįjį, o "rupūžė-bolševikais" — dar neturint ne kulkosvaizdžių sugebėjusius nusmaugti Krevos pilyje Didįjį kunigaikštį Kęstutį — savuosius "didvyrius".

Kaip nebuvo mūsų tautai nuosirdžios "tetos" Lenkija, Rusija, Vokietija ir kitos valstybės ir tautos, kurioms mūsų tauta buvo tik traša jų gerovei ir jų kultūrai ugdyti, kelti ir ginti, taip nėra ir joks kitas kraštas, kuriame mes begyventume, nuosirdi mūsų "teta". Kiekviena jų turėdama nemažesnę už kitas užmaskuotą savo nacizmą, nieko gera negali iš tikros širdies mums pažadėti ir skubėti savanoriškai išpildyti, jei mes patys būsime pakrikę ir nevieningi.

J. AUGUSTAITIS

ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA

154 pusl. knyga.

Kaina \$1.50

Nei vienas žmogus, noris pažinti nepriklausomos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaitis paruoštos studijos. Ši knyga būtina kiekvienam, norinčiam pažinti netolimą Lietuvos praeitį. Lietuvoje gyvenusieji ir Smetonos valdymo laikotarpį pažįstantieji žmonės tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.

J. Augustaitis knyga galima gauti "Naujienose" darbo valandomis. Kas negali užėti "Naujienas", tai prašomas persiųsti \$1.50 čekį arba Money Orderį, pridėdant 20 c. persiuntimui paštu, tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigus, tuojau knygą pasiūsimė.

Fragmentai iš "Gulbės Giesmės" pastatymo.

Paruošė A. Juraitis

SPAUDOS PABIROS

(Atkelta iš 3-čio psl.)

čiusias pakulinio ar trinityčio. Vyresnioji ponių karta, jaunystėj ilgai braidžiojusi basa po rasotas lankas, pėstute apkeliavusi Sintautų Griškabudžio atlaisdus, šiuo permier modernišku laiku niekaip negali įsprausti savo kojycių į aukso ir sidabro spalvos batelius: arba nykštis per didelį arba kulnis per plati. (Vladas Dumčius "Pirmoji auka" 143 pls.)

"Va, išsirikiuoja dviem eilėm Amerikos lietuviai ir Australijos lietuviai, jų kapitonai viens kitam padovanoja tautinėm spalvom dažytus kamuolius ilgai, broliška atminčiai, paskui eina vienas prie kito žaidikai, paspaudžia rankas, nesistoja viens kitam ant apivarų. Latviai, daugiausiai nebemokėdami latviškai, o Amerikos lietuviai lietuviškai, neturėjo galimybės vieni kitus pavadinli leišiais arba žirgo galvomis, vadinas, laikas jau bus ištrynęs tarpkaimyninius nesklandumus, apzulinę aštriasias broliškumo briaunas. Tad patogia susirangiau ant suolo lentų, išitraukiau į apykaktę, susikimsau riešus į rankoves (buvo drungnas australiškos žiemos vakaras) ir laukiau krepšinio meno plonybių. Greta manęs vienas tautietis pakišęs galvą po paltu, dar patraukė gerą gurkšnį iš buteliuko Amerikos lietuvių naudai. . .

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, APRIL 15, 1967

Jergučeliu tu mano, nespėjo suklykti švilpukas ir aš tuč tuojau prisiminiau tarpvalstybines futbolo rungtynes Rygoje. Buvau bebėgęs iš salės, bet iki ribos grūdosi iš vietų žmonės su kumščiais, lazdomis, spiegi vaikais, reikalaudami broliško kraujo, uniformuoti ambulanso vyrai atsistojo prie neštuvų parengties padėtyje. Grįžau į savo vietą, už apykaktės ėmė byrėti nuo trypančių batų purvas, mano kaimynas išbaigė gerti bonką, girdi, kai pribręs reikalias tvoti kam į galvą, nebus laiko ją tuštinti. Išnešus brolių Amerikos lietuvių su išnarintu kulkšniu, kuriam laikui lyg ir aprimo salė, atseit vienu priešu mažiau, bet vieno priešo vieton stojus kitam priešui, — ir dar piktesniam, — raganų katilas vėl užvirė. Išitraukiau riešus iš rankovių, atsilapojau paltą, salėje pasidarė šilta kaip vidurvasary, mano kaimynas dairėsi raudonomis akimis, besirinkdamas iš anksto taikinį, kai galutinai prisirps pagiežos vaisius. . ." (Pulgis Andriušis "Beraščio skundas" 141 pls.)

Knyga, visokių stilistinių grožybių kupina, paruošta jaunosios kartos vyrų, išleista lietuvių jaunimo metais ir liečianti Amerikos lietuvių krepšinio žygį į tolimąją Australiją. Vadinas, toliai jaunystei nepastoja kelio. Užtat ir Jaunimo Kongreso, kuriame dalyvavo dauge-

lis iš tolimų kraštų atvykusio jaunimo, metraštis būtinai reikalingas, pačių jaunuolių redaguotas, paruoštas ir visų lietuvių pasigėrėjimui pateiktas.

Ateinančiais metais švėsime Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo (1918 m. vasario mėn. 16) 50 metų sukaktį. Tiems metams, tai sukaktis jau dabar pradėdama ruoštis. Sakysime, tautinių šokių festivaliui, kuriame dalyvaus tūkstančiai jaunuolių. Mūsų tautiniai šokiai jau yra tapę neatskiriama lietuviškos veiklos ir meno dalimi ir vertu pasididžiavimu. Tų šokių turime apščiai. Jeigu seniau, dar laisvoje Lietuvoje, tuos šokius pradėjus viešai demonstruoti, kartais būdavo išsitarima, jog jų repertuaras nėra labai platus, tai šiandien tuo nebegalime skųstis: dar liaudyje tebepraktikuoti buvo surašyti, papildyti, pajvairinti; nauji surasti, o kai kurie gabiųjų tos srities specialistų jų pačių surasti. Nuo to niekas nenukentėjo, tik pats šokių repertuaras pajvairėjo, įspūdingesnis ir meniškesnis pasidarė.

Mūsų tautinių šokių populiarinime ir jų demonstravime labai didelį vaidmenį atliko moksleivija: viduriniųjų, aukštesniųjų ir specialiųjų mokyklų auklėtiniai. Neturėdamas parankių davinių, negalėčiau tiksliai įvardyti metų, kuriais buvo pradėtos tų mokyklų varžybos. Tose varžybose neatjungiamą dalį turėjo tautiniai šokiai. Kiekvienų mokslo metų pabaigo-

je vykdomose tarpmokyklinėse varžybose tautiniai šokiai būdavo ne tie patys: vieneriais metais vieni, kitais metais — kitojie. Tų šokių varžybų laimėtojai išeidavo mokykla, kurios šokėjai-jos geriausiai tais metais skirtus šokius atlikdavo. Laimėtojai būdavo atitinkamai pagerbti ir atžymėti. Iš kelių varžybiniam metams skirtų tautinių šokių mokyklos pasirinkdavo vieną kurį labiausiai mėgstamą ir turimoms šokėjų pajėgoms "įkandamą".

1935 m. Kaune vykusiose bagiminėse Lietuvos mokyklų varžybose teko stebėti tų šokių išpildymą. Buvo šokama Kauno valstybiniam sporto stadione — aikštyne. Šimtamečių ažuolų — Ažuolyno artumoje. Šokėjų grupės visos puikiai buvo pasiruošę ir kėlė žiūrovų pasigėrėjimą. Tačiau viena šokėjų grupė (šoko vien mergaitės) ypatingai išsiskyrė iš visų kitų. Išsiskyrė ne tiek savo miklumu, lankstumu ir jaunatviška ugnimi (ir visų kitų mokyklų šokėjai tokie buvo), bet paties šokio turiniu. Tai buvo kas tai neįprastai žavaus. Tai buvo stilizuotas, tos mokyklos šokių mokytojos sukurtas tautinis šokis. Jame buvo panaudotas ne kuris vienas tautinis šokis, bet iš keleto mūsų tautinių šokių paimti ryškesnieji elementai, figūros, persigrupavimai, judesiai. Panašiai mūsų dailininkai (pvz. V. Petravičius) panaudoja mūsų liaudies kūrybą savo paveikslams ar knygų

(Nukelta į 5 psl.)

SPAUDOS PABIROS

(Atkelta iš 4-to psl.)

ilustracijoms; panašiai kai kurie mūsų kompozitoriai kuria savo muzikinius kūrinius, perpintus liaudies dainų melodijomis.

Ir kas? Anas naujoviškas, stilizuotas tautinis šokis nieko nelaimėjo. Tik perijodinėje spaudoje, mokyklų varžyboms pasibaigus, buvo paminėta:

“Marijampolės šokėjų grupė pademonstravo mokytojos Juzės (Juozės) Augustaitytės-Vaičiūnienės sukurtą stilizuotą šokį.” Ir viskas. Nuo to laiko niekur ir niekada nebeteko girdėti apie stilizuotus mūsų tautinius šokius. Ir labai gaila. Jeigu daikininkams leidžiama savo kūryboje naudoti liaudies motyvus, muzikams-liaudies dainas ir jų melodijas, rašytojams-mūsų liaudies-pasakų ir pasakotojų stilių, ir jeigu tie kūrėjai tuos elementus vykusiai, meniškai panaudoja, tai mes tokiais kūriniams gerimės, o autorius vainikuojame kaip mūsų tautinio meno reiškęjus, tai kodėl ignoruojama tautinių šokių naujoviška kūryba? Kodėl mūsų tautinių šokių šventėse-festivaliuose nepademonstruojami tų šokių specialistų sukurti naujoviški šokiai? Taip ir norisi tarti poniai J. Augustaitytei - Vaičiūnienei, gyvenančiai, berods Chicagoje, atkurti tą šokėjų išpildytą 1935 m. Kaune, stilizuotą tautinį šokį. Pamatytume, koks nepaprastai gražus, mūsų tautinių šokių elementais perpintas, meniškas ir įspūdingas tas kūrinys yra. Taigi, būsimoje 1968 metų tautinių šokių programoje turėtume turėti nors vieną naujovišką - stilizuotą tautinį šokį. Kažin, ką apie tai pasakytų visokių sričių specialistė, mano simpatija (esu zadėjęs viešai ją pabučiuoti) p. Aldona Anyta?

Intarpas

Bebarstant šias “pabiras”, nejučiomis atslinko ir Velykos. Jų proga buvo gauta vienas kitas sevikinimas su velykiniais linkėjimais. Malonu gauti ir žinoti, kad nesi visai užmirštas, tačiau maloniausias velykinis “grobis”, pasiekęs rašantįjį prieš pat šventes, buvo “Lietuvos Pajūris”. Lietuvišką spaudą sekantieji ir skaitantieji mielieji tautiečiai žino, kad jau kelinti metai KANADoje, Montreal 36, P. Q. 5260 - 10th Ave., Rsm. išeidinėja Kanados Mažosios Lietuvos Bičulių Draugijos Centro Valdybos leidžiamas laikraštis - žurnalas Lietuvos Pajūris. Šio periodinio leidinio vyr. redaktorius yra A. Lymanas. Tas laikraštis išeina keturis kartus per metus. Kuklus skaičius. Tačiau to leidinio įvairus, aktualus ir Mažosios Lietuvos reikalus aptariantis turinys, gausios iliustracijos ir leidinio geras popieris kasmet kukliai pasirodancio žurnalo skaičių visokeriopa išperka.

Tą leidinį, nežinia kieno dėka, gaunu nuo pat jo pirmojo numerio. Renku komplektą ir kartkartėmis jį peržvelgdamas ma-

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, APRIL 15, 1967

VL. VAITIEKUNAS

“Penkių žiemų kančia”

(Iš šiandien atidaromos parodos Čiurlionio galerijoje Chicagoje)

tau, kaip pastebimai tas žurnalas įvairėja, tobulėja ir kas kart vis įdomesnis ir patrauklesnis darosi. Tai nuopelnas vyr. redaktoriaus, jo talkininkų ir visų kitų, daugiausia brolių klaipėdiečių, tame leidinyje bendradarbiaujančių. Mano pagarba ir gilus nusilenkimas jiems visiems!

Kasmet sausio mėnesio 15-ją įvairiose lietuvių gyvenamose vietovėse yra rengiami Klaipėdos krašto prie Didžiosios Lietuvos (1923 m.) prisijungimo paminėjimo metai. Tuose paminėjimuose džiaugiamasi ir didžiuojamasi tuo prisijungimu, pagerbiami to lietuviškojo krašto anų metų sukilėliai ir žymesnieji Klaipėdos krašto veikėjai. Tai labai gražu, prasminga ir vertinga, tačiau vieno dalyko tuose minėjimuose, bent mano gyvenvietėje, labai pasigendu: niekada ten viešai neparodomas ir nepaskatinama užsiprenumeruoti, pinigais paremti vienintelis to krašto atstovas ir pavyzdingas reprezentantas - žurnalas Lietuvos Pajūris. Kodėl taip yra, negalėčiau pasakyti, nes ir tų paminėjimų rengėjai, viena proga užklausti, nepajėgė ar nenorėjo paaiškinti. Gal užmirštama arba per mažai tevertinama tos gražios ir vertingos Mažosios Lietuvos lietuvių pastangos ir jų gražus sumanymas ir gražiai tęsiamas darbas?

Šių metų “velykinis” Lietuvos Pajūrio numeris yra dvigubas (nr.1-2(25-26)), atspaustas gerame popierėje, didelio (žurnalo) formato, gausiai iliustruotas nuotraukomis (18 nuotraukų - iliustracijų) ir nepalyginamai įvairaus turinio. Štai žymesnieji rašiniai: Sausio 15-toji diena 1920 ir 1923 metais (autorius E. Simonaitis), 1923 metų Manifestas, 1926-1966 KSS-40 metų Klaipėdos sporto sąjungai KSS (J. T.), Vestuviniai prietariai Priekulės apylinkėje (M. Kūjus), Pričkaus žalmieriukai (Algirdas Budreckis), Prof. Dr. V. Gaigalaičio atsiminimai (labai įdomia, mažalietuviška -done-laitiška tarme parašyti), Praėjusių laikų rūpesčiai (A. Lym.), Skagerako mūšis (dr. Martynas Anysas), Nepr. Lietuvos prekybos laivynas - Dar kartą su “Marijampole” (jūr. kap. Br. Krištopaitis), Literatūros pasaulis, Ievai Simonaitytei 70 metų; Ap-

žvalga arba Chicago miestas po sniegu (dr. M. A.), Šiupinys Toronte (LP korespondentas). Kitame sekanciam numeryje žadama didesnę dėmesį skirti žinioms iš Maž. Lietuvos, skaitytojų pasisakymams ir t. t. Tai tikros aukso kasyklos norintiems pažinti Pajūrio Lietuvą ir pačią jūrą. Žurnalas - Lietuvos Pajūris rekomenduotinas visiems lietuviams, o jūrų skautams jis prenumeruoti turėtų būti privalomas. To leidinio prenumerata tiesiog juokingai maža: “Kaina 1 dol., bet kuriame pasaulio krašte, išskyrus Vokietiją (DM 2.00 metams) Garbės prenumerata \$5.00... Broli ir sesute lietuvi, kurie dar neprenumeruojate Lietuvos Pajūrio, pasistenkite jį įsigyti skaitymui. Nesigailėsite! Dar kartą to žurnalo adresas: Lietuvos Pajūris, 5260-10th Ave., Rsm., Montreal 36, P. Q. Canada.

Dabar veidu į dabartinę Lietuvą. 1934 m. Eksperimentinio dramos teatro studija, vedama aktorius Fedoto Sipavičiaus, baigė Monika (studiškai ją Monikute vadindavo) Mironaitė, tais metais debiutavo mūsų valstybiniam Kauno teatre tos studijos vedėjo inscenizuotame Šatrijos Raganos veikale Irkos tragedija ir po to debiuto, kaip labai gerai pasirodžiusi vaidybiniai, tuojau buvo priimta į valstybinį Lietuvos

teatrą aktore. Čia iškilo į primadonas. Ji to verta: jos vaidybiniai sugebėjimai, talentas scenos mene neabejotini. Ji ir šiandien tebedirba Lietuvos teatre. Taigi ši gerbiamoji artistė praėjusiais metais, su kitais dabartinės Lietuvos scenos menininkais lankėsi Lenkijoje ir ten stebėjo teatrinę veiklą. Savo to lankymosi išpūdžius aprašė laiške, kuris atspausdintas š. m. “progresiviųjų” laikraštyje, Laisvės nr. 5.

Pasakoja Monika Mironaitė: “... Įdomu, kad Lenkijos teatrainai jaučia tokį pat originalios dramaturgijos trūkumą kokį jaučiame mes patys. Rašytojai ir tenai neskuba rašyti pjeses, o pasirenka ramesnius žanrus: prozą, poeziją. Užtat Lenkijos teatruose labai gausiai statoma savoji klasikinė dramaturgija: Fredo, Vyspianskio, Žeromskio, Mickevičiaus, Rey, Vitkievičiaus, Slovackio vardai tiesiog mirga afišos. Statoma ir daug rusų klasikų: Čechovo, Gorkio pjesės, o taip pat tarybinės dramaturgijos veikalų. Labai gausiai čia statomi Vakarų Europos klasikų ir šiuolaikinių dramaturgų veikalai. Dažnas svečias Lenkijos teatrų scenoje Šekspyras, gausu Brechto veikalų, o taip pat naujausių Vakarų Europos dramaturgų pjesių, taip vadinamo “absurdo teatro” kūrinių. Daug buvau girdėjusi apie šį teatrą, o pamėčiau dabar pat! (Nukelta į 6 psl.)

KODĖL KUMSKIS PRALAIMĖJO?

Šis klausimas rūpi kiekvienam lietuviui. Giliąsias pralaimėjimo priežastis rasite aprašytas Dr. K. SIDLAUSKO knygoje AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA, 102 psl. Kaina \$1.50. Dr. Sidlauskos knyga galima gauti NAUJIENOSE. Knyga bus išsiųsta, jei atsiųsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

Dešimts ar daugiau egzempliorių užsisakiusiems platintojams duodama nuolaida.

GERA NAUJIENA

ALSS Literatūros Fondas savo leidinių kainas sumažino:

St. Kairio LIETUVA BUDO ir TAU, LIETUVA —	
dabar po	\$2.00
K. Bielinio DIENOJANT ir PENKTIEJI METAI —	
dabar po	\$2.00
TERORO ir VERGIJOS IMPERIJA SOVIETŲ RUSIJA po	75 ct.

Kreiptis į vietos lietuviškų knygų platintojus.

SPAUDOS PABIROS

(Atkelta iš 5-to psl.)

Gal matytos pjesės ne visos atitinka "absurdo teatro" reikalavimus, bet mums tokia dramaturgija buvo labai nauja, neįprasta, taigi įdomi...

Įdomu šiose pjesėse tai, kad čia paskirų gyvenimo reiškinų alegoriškumas ir absurdiškumas skelbiamas visuotiniu būties dėsniu, paduodamas kaip nemelnuota realybė. Vienose šitų pjesių autorius kovoja su realiu priešu arba gina kokią nors aiškesnę, nors ir simbolišką, idėją, kitose gi aštriai pajuokiamas ir paneigiamas dabarties civilizacijos atsiekimai, skelbiamas bausis beviltiškumas, cinizmas, civilizacijos neigimas, tragiškas žvilgsnis į ateitį. Būtent, tokie yra Diurenmato, Jonesko veikalai. Reikia pasakyti, kad šitie spektakliai daro labai stiprų įspūdį, po jų bausis, neramu gyventi.

O kai neramu-tai jau gerai. Tai jau tiksliai adresuota teatro paskirtis. Žiūrėdama šiuos spektaklius, pagalvojau, kad būtų visai nebloga pastatyti juos pas mus Lietuvoje...

Nepaprastai stiprų, bene stipriausią iš viso matyto, įspūdį man padarė jauno anglų dramaturgo pjesė: "Stenlėjaus gimimo diena"... Tai spektaklis apie baimę, užvaldžiusią šiuolaikinį žmogų. Pameni kažkurio teatro kritiko posakį, kad spektaklis turi būti futbolo rungtynės-sukelti nenuilstamą žiūrovų dėmesį, arba kaip dviratis-nuolat riedėti pirmyn, nes kitaip nukris..."

Ką į tai mūsų modernistai, "absurdo teatro" gerbėjai Čikagoje ir Bostone? Lietuvoje net profesionalai aktoriai tos laisvės ilgisi. Ot ir laisvė, ot ir pažanga bei kultūrinis pakilimas!

Toje pačioje Laivėje nuolat rašo iš Lietuvos tūlas politrukis žurnalistas J. Paliukonis. Vyras kūnu ir dvasia parsidavęs dabartinei santvarkai ir okupanto direktyvoms. Jo raštai spausdinami skirsnyje: "Krislai iš Lietuvos". Tie "krislai" dažnai bando įsiknisti į Amerikos lietuvių gyvenimą ir jį vertinti. Žinoma, taip, kaip anam rašėjui sapnuojasi. Sakysime, apie mūsų jaunimą ir jo veiklą šitaip porinama: (skaitydami paduodamą ištrauką, atkreipkite dėmesį į to rašėjo "kultūringumą"):

"Visa juodašimčių, klerikalų ir kitų įvairių reakcinių klika nemažai džiūgavo dėl taip vadinamųjų "jaunimo metų", dėl "jaunimo kongreso" ir įvairių mizerniškų triukšmelių, kuriuos reakciniai lietuviški "elmuveibiniai" atliko subankrutėjusio "vaduotojų" biznio naudai. Nusėję politikieriai aiškiai išnaudoja nesubrendusį ir akiai sufanatizuotą jaunimą savo kromeliui parenti. Jie spekuliuoja tuo, kad jaunimas nežino tiesos nei apie buvusią buržuazijos valdytąją Lietuvą, nei apie dabartinę socialistinę Lietuvą. Maitinamas melaginga propaganda

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, APRIL 15, 1967

apie tai, būk anais laikais Lietuva buvusi laisva ir demokratiška, palaimos ir gerovės kraštas, o dabar nesą nieko kito kaip badas, skurdas, teroras, rusinimas ir kitokios baisenybės.

"Politiškai naivus jaunimas duodasi apgaulinėjamas klerikalizme ir reakcingume užkietėjusių politinių bankrotų.

Negali būti, kad politikai, nors ir reakcingiausi, būtų tiek naivūs, ir nesuprastų realybės. Jie, be abejo, supranta, kad jokiais šėkavimais, jokiais falsifikacijomis ir melagystėmis istorijos rato nepasuks ir senovės negrąžins. Jie negali nesuprasti, kad lietuviškos išlaikymui, kuris statomas kaip vienas svarbiausių uždavinių emigracijoje, svarbiausia būtų skatinti ryšį su Lietuva, su lietuvių tautos kamieniu, stengtis objektyviai supažindinti jaunąją kartą su realiu savo tautos gyvenimu, o ne bauginti pasakų baubais..." (pabraukta mano J.)

Nežinau, kaip kiti, tačiau aš asmeniškai visiškai pritariu paskutinei, mano pabrauktajai J. Paulikonio minčiai. Bet, va, čia ir prasideda neaiškumai su tuo skafinimu palaikyti ryšį su Lietuva, su lietuvių tautos kamieniu ir t. t. Todėl norėčiau pilieti J. Paliukonį, kuriam, neabejojau, prieinami visi objektyvūs šaltiniai dabartinėje Lietuvoje, paklausti:

Kaip jūs, gerbiamasis, taip "kultūringai" vertinantis Amerikoje esančius lietuvius emi-

grantus ir lietuvišką jaunimą, įsivaizduojate tą ryšį su kraštu skatinimą ir palaikymą? Ir kad jums lengviau būtų į tą klausimą atsakyti, duodu pora mano paties ir mano pažįstamų patirties pavyzdžių. Taigi, perskaitę juos, malonėkite savo "kultūringąja plunksna parašyti atsakymą toje pačioje (Naujie-noms, galvoju, jums bus neparanku rašyti?) Laisvėje. Gerai?

Tai va: mes, čia, Amerikoje esantieji, ir senimas ir jaunimas, laisvai gauname iš Lietuvos visus leidinius: laikraščius, žurnalus, knygas, nežiūrint kokio furinio jos būtų. Vadinas, iš Lietuvos kultūriniai ryšiai su emigracija nėra varžomi nė rusų dirguojamos dabartinės Lietuvos vyriausybės, nė Amerikos valdžios. Bet mes iš savo pusės nenorime būti išnaudotojais ir už gautas rašytines vertybes iš Lietuvos, tuo pačiu norėtume atsilyginti: užprenumeruoti savo artimiesiems lietuviškų (ne komunistinių) laikračių, žurnalų, kurie čia yra leidžiami, nusiųsti mūsų rašytojų čia sukurtų poezijos ir prozos veikalų, mokslinių knygų ir p.nš. Bet kaip ir per kur?

Šių metų pradžioje išsiunčiau vienaam savo pažįstamam Lietuvoje Keleivio kalendorių. Nieko juk reakcionieriško ten, tame kalendoriuje nėra prirašyta. Bet jis dingio ir mano pažįstamas jo visai nematė. Kur jis galėjo prapulti: argi vėjas iš pašto siuntinių maišo jį išpūtė? Na,

tiek jau to: kalendorius ne tokia didelė kultūrinė vertybė. Užsimetė kur nors ir baigta, nes paprasta, neįvertinta ir neapdrausta siunta buvo siųstas.

O vienas mano geras pažįstamas siuntė į Lietuvą savo pažįstamam mokslinių knygų. Pavyzdžiui, ten buvo inžinieriaus Jurgio Gimbuto veikalas: Lietuviškoji architektūra Mažojoje Lietuvoje ir dar vienas kitas tos šakos veikalas. Siunta buvo pilnai apmokėta ir apdrausta, o tačiau adresatas tų knygų nė išvysti negavo. Buvo ieškota, teirautasi pašte ir kitur, bet niekur nerasta. Amerikos paštas apmokėjo dingusio siuntinio išlaidas... Kągi, dingio, tai dingio. Tik po kurio laiko buvo sužinota, kad tas mokslinių knygų siuntinys atsidūrė... Vilniaus Centrinėje Bibliotekoje. Kaip ir kodėl? Juk ne ten buvo adresuotas? Dabar aš ir klausiu pilieti J. Paliukonį: kodėl neleidiama į Lietuvą siųsti kalendorių ir mokslinių knygų? Kodėl jas pasisavina vyriausybės kontroliuojama biblioteka? Kodėl? Kalendoriai ir knygos nepraleidžiami į Lietuvą, tai gal laikraščiai ir žurnalai ten priimami? Prašau atsakyti, pilieti J. Paliukoni, kurį iš žemiau įvardytų laikračių ir žurnalų galima užprenumeruoti Lietuvoje esantiems pažįstamiems ir giminiams Naujienas, Draugą, Darbininką, Tėvynę, Sandarą, Dirvą, Keleivį, Lietuvos Pajūrį, Aidus,

(Nukelta į 7 psl.)

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ — DOVANAS Į USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI
ŽINOMOS FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNESPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1530 Bedford Avenue, Brooklyn 16, N. Y.

Tel. IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Firma — skyriai atidaryti kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 val. popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	—	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREWOOD ACRES	—	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	—	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	—	232-2942
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	—	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2819
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
BUFFALO 12, N. Y.	701 FILLMORE AVE.	—	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	—	CH 7-5764
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	—	HE 5-6368
SYRACUSE, N. Y. 13204	515 MARCELLUS ST.	—	475-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 9-3980
SO. BOSTON, MASS.	396 WEST BROADWAY	—	AN 8-1120
TRENTON 10, N. J.	1152 DEUTZ AVENUE	—	EX 2-0306
RAHWAY, N. J.	717 W. GRAND AVENUE	—	381-8997

LIETUVIS JURGIS MIKELAITIS - NAUJA FILMŲ ŽVAIGŽDĖ

Jurgis Mikelaitis - George Mikell — filmų aktorius

1945 m. pavasaris. Voros karo pabėgėlių iš Pomeranijos traukia į Vakarus. Nors priešais gaudžia patrankos ir dega bombarduojami miestai, bet visi viliasi kaip nors pergyventi vakarinį frontą ir atsikvėpti. Ir, žinoma, anuometiniu galvojuimu, pailsėti prieš grįžimą į tėviškes, į išlaisvintą Lietuvą.

Paskui dviejų šeimų brolių Jono ir Petro Mikelaičių, vežimą žingsniuoją suvargęs, aukštas ir plonytis, lyg žilvitėlis, 16 metų, jauniausias Petro Mikelaičio sūnus Jurgis. Dažnai ranka nubraukia ant aukštos kaktos krintančias gelsvų, vėjo draikomų plaukų garbanas, o mėnynų akių žvilgsnis šaudo padangėm su baime ir pasibaisėjimu, ar neskrenda kur lėktuvas, ar nepaleis į šį vežimą šūvių seriją skraidantieji "Tieffliegeriai".

Vežimui sustojus kur pakelės kaime, Jurgiukas, dažnai su dėdiene Elzbieta eina ieškoti nakvynės. Nuo vežimo žvelgia rūpestingas sergančios mamos žvilgsnis. Ir motinos mintys skrenda atgal į paliktą sodybą, į Batakus, Bildenių kaimą...

— Tavęs laukdama, Jurgeli, sapnavau Tave, mano būsimas kūdikis, dedanti karališką vainiką ant galvos ir renkantį aplink didelės ir mėlynas žvaigždes. Koks melagingas šis sapnas! Štai tu dabar, mano karo vaikas, purvinas, pervargęs, nutrintom kojom. Vietoj karališko vainiko neturi kur nakčiai galvos priglausti, o vietoj žvaigždžių prisėdęs ant vežimo kraštelio stropiai renki krintančius duonos trupinius.

Brolių Mikelaičių šeimos, frontą pralaidusios pakelyje, atsiduria Oldenburge, hercogų mieste, kuris plačiai pasiskledęs žalioje lygumoje.

Abi Mikelaičių šeimos apsigyvena Oldenburge, mažame kambarėlyje. Jau karas pasibaigė. Pračina mėnuo, antras. Gyvenimas normalėja. Mikelaičių Jurgutis gi gavęs iš kur markę vis lekia į kiną. Parėjęs užsidedęs pasakoja namiškiams matytus

filmus, dažnai įpindamas savo pastabas, kaip tas ar anas artistas vaidinti turėtų. Po tokių nuolatinių kino lankymų kartą Jurgis pasako namiškiams:

— Aš noriu eiti į teatro mokyklą, aš noriu būti artistas.

— Na ir ateik į galvą tokiom keistom mintim, — kraipo galvas namiškiai, bet nei draudžia, nei skatina.

— Tesižinai, — žemaitišku ramumu numoja tėvai ranka. Bet kaip patekti į tokią mokyklą ir kur tokia galėtų būti, jie neturi supratimo. Mokslui reikia pinigų. Mato Jurgis, kad kiti spekuliuoja. Pamėgins ir jis. Išsiprašo iš tėvo kiek pinigų ir išvažiuoja kavos parvežti. Deja, po poros dienų grįžta be kavos ir be pinigų.

Jurgis nenusimena ir nepalūžta.

— Jei ko nors labai nori, turi siekti, ir laimėsi, — nuolat kalba Jurgiukas. Po kiek laiko Oldenburge atsikūrus vokiečių miesto teatrui, įsiprašo dirbti teatre paprastu darbininku, statistu. Dar vėliau, pasitaikius progai, gauna net vaidinti. Tačiau teatrinės intrigos, nelabai palankios "auslaenderiui", — Jurgi, tada jau 19 m., taip supykiną, kad jis meta teatrą, užsirašo į pirmąjį D. P. transportą į Australiją ir Oldenburgą palieka.

Australijoje, atlikęs darbo sutartį, jis vėl sukinėjas apie australų teatrą. Ir laimė. Patenka į Melbourne Middle Park teatrą. Vėliau persikelia į Sidnėjų ir pradeda vaidinti University Theatre. Vaidindamas šiame teatre, susipažįsta su iš Londono atvykusia Old Vic teatro grupe. Tai buvo 1955 m. Dabar Jurgio žvaigždė pradeda kilti. Ši londoniškų artistų grupė Jurgį Mikelaičių išsiunčia į Londoną. Londone tuojau priimamas vaidinti į filmų studiją.

Iki šiol jo gyvenamoji vieta ir tebėra Anglija, Londonas. Yra vaidinęs įvairiausias roles visokiuose filmuose. Turėjęs pagrindinius vaidmenis šiuose fil-

muose: "Highway to Battle", "Primitives", "Kill her gently", "The gentle Terror", "Dateline", "Diamonds", "The Egyptian Doctor".

Beto, yra vaidinęs didesnes roles šiuose filmuose: "The great Escape", "Sea of Sand", "The Password is Courage", "The Victors" ir kt. 1966 m. vaidino Romoj suktam filme "Pradoni del Sahara", kur turėjo pagrindinį vaidmenį.

Jurgis Mikelaitis filmų pasaulyje žinomas kaip George Mikell, laisvai kalba lietuvių, anglų, vokiečių, italų ir rusų kalbomis.

Nors ir būdamas labai užsiėmęs, bet domisi Londono lietuvių gyvenimu, užsuka į vasario 16 d. minėjimus. Jurgis brangina savo lietuvišką kilmę, yra žemaitiškai širdingas tam, kurio gali pasitikėti. Savo širdies, deja, dar nėra nei vienai atidavęs, tebėra nevedęs, nors ne viena net labai aukštos kilmės dama yra dūsavusi apie šį gražų šviesiaplaukį, mėlynakį aktorį.

Šiuo metu filmų reikalais važinėjas po Europą, žadėjo vykti, berods, Vengrijon. Vėliau, gal vasarą, dar šiais metais žada atvažiuoti į Čikagą, kur Brighton Parke gyvena brolis Juozas su šeima, o Gage Parke dėdžių — Elzbiotos ir Jono Mikelaičių šeimos. Laukiamas esi čia, Jurgi, ne tik savo giminių, bet ir savo vientaučių.

Australijoje gyva tebėra aktoriaus mama Marija Mikelaičienė. Ir tik dabar ji mato gyvą savo senąjį sapną. Ir mąsto:

(Tęsinys 8-me psl.)

SPAUDOS PABIROS

(atkelta iš 6 pusl.)

Metmenis, Skautų Aidą, Ateitį? Kuris iš jų nėra įtrauktas į "pažangiosios" XX-jo amžiaus santvarkos indeksą? Kodėl šis baurusis, XX-jo amžiaus indeksas bujoja mano Tėvynėje Lietuvoje? Ar ten, tie kultūriniai inkvizitoriai galvoja, jog gaunami iš Amerikos lietuviški laikraščiai, žurnalai ir knygos pakeis mūsų brolių ir sesių, besidžiaugiančių spindinčiu socialistinio gyvenimo gerbūviu, galyvoseną ir jį panorės "reakcionieriškos, buržuazinės santvarkos"? Nejaugi dabartiniai Lietuvos valdovai yra nuomonės, jog Lietuvos gyventojai nebepajėgia savarankiškai protauti, galyvoti, spręsti? Nejaugi galvojama, jog lietuviai Lietuvoje nebepajėgia atskirti grūdų nuo pelų? Nejaugi jiems, Lietuvos gyventojams valdžia, jos apmokami žurnalistai ir partiniai peniukšliai yra pasisovę įsakyti kaip ir apie ką galvoti ir net sapnuoti? Ar tai nėra protinis gyventojų prievartavimas? Ar tai yra laisvė? Malonėkite, gerb. pilietis J. Paliukoni, į tą atsakyti, o aš, iš savo pusės, apie visa tai painformuosiu šio laikraščio skaitytojus. Nebijokite: neslėpsiu nieko. Ir tada dar daugiau pakalbėsime apie ryšių palaikymą su gimtuoju kraštu ir emigracijoje esančio jaunimo skatinimą tuos ryšius megsti, megsti ir ko plačiausiai palaikyti.

● Keista, kad žmonės, kurie turi kosulį, neina prie daktaro, o eina į kino teatrą!

Jau išėjo iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Šidlausko knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos į krašto politiką. 102 psl. Kaina \$1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Orderis bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdrau-tiams nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligoje pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdrauda tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą - Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigus aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigia TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALE APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudus mokėstis \$2.00 į metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės į kuopos veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausit spausdintas informacijas, leigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS ŠILEIKIS

Dail. Vl. Vaitiekūno paroda atidaroma šį vakarą Čiurlionio galerijoje

Dail. Vlodo Vaitiekūno 60 metų amžiaus sukaktuvinė paroda atidaroma šį vakarą 7:00 val. Čiurlionio galerijoje, Chicagoje.

Dailininkas išstato 60 tapybos ir grafikos darbų.

Čikagiečiams bus įdomu pamatyti dail. Vl. Vaitiekūno 60 metų sukaktuvinę parodą ir, kaip dera, išstatytą 60 tapybos ir grafikos kūrinių. Ši yra apžvalginė jo paroda, kuri ir sudarė progą arčiau susipažinti su Vaitiekūno mistiškais bei simboliškais darbais. Jį jau pažįstame iš jo polinkio į "vidinę" kūrybą. Vidinė dailininko išsireiškimo forma slepia tai, ko "išviršinėje" tapyboje nėra. Kai žiūrovas "žino", kad abstraktus kūrinys subjektyvus, nesuprantamas, atitrūkęs nuo realybės, tai akys tokiame kūrinyje nieko neranda. Dažnas remiasi išorine realybe, kurią dailėje kiekvienas gali matyti, bet užmirštame, kad į kūrinių reikia pažiūrėti ir proto bei intelekto akimis.

Vaitiekūnas yra ieškotojas, tas, kuris į drobę nori perkelti kokią nors idėją, mintį, simbolikos prasmę, praveddamas tarp realizmo ir abstraktizmo paralelę. Gal ne visada pavyksta sėkmingai apvaldyti sudėtingas techniškas ir idėjines problemas, bet jau stebėtojo dėmesį atkreipia pastangos sukurti ką nors naujo, kitaip, negu kitų.

Parodą rengia A. L. Dailininkų Sąjunga.

Paroda tęsis iki balandžio 23 d. Atdara kasdien nuo 7 iki 9 val. vakaro. Šeštadienį ir sekmadienį — nuo 11 iki 9 v. vak.

Vėliau bus plačiau.

C. Petrausko paroda.

Constantine Gallery, 535 N. Michigan Ave. dabar vyksta dail. Connie R. Petrauskas paroda, aliejus ir akvarėlė. Atdara nuo pietų iki 6 val. vakaro.

Dail. Val. Ramonis prie savo paveikslo ir St. Balzekas, Jr.

Dail. Val. Ramonio paroda

Šį sekmadienį, balandžio 16 d. Balzeko Kultūros Muziejuje, 4012 Archer Ave., atidaroma dail. Valentino Ramonio dailės paroda. Atidarymas 7 v. v. iki 9 v. v. Išstatoma 20 darbų.

Parodos lankymo valandos: kasdien nuo 1:00 iki 4:30 v. p. p.

Dail. Val. Ramonis-Ramonaities gimęs Lietuvoje. Gyveno Pietų Amerikoje. 1958 m. gavo tarnybą pas Sears and Roebuck Co. Vincent Price vadovaujamų dailės parodų ir kolekcijų sudarymo programoje kaip koordinatorius ir sričių atstovas.

Dail. Ramonis dalyvavo įvairiose parodose, o dabar surengė pirmą savo parodą. Dirbo spaudai paruošdamas karikatūras bei parašydavo.

Ramonis yra lietuvių jaunųjų dailininkų grupės "Dailė" pirmininkas.

Vėliau bus plačiau.

Temida su pridengtomis kojomis

San Francisco, California, teismo vadovybė išleido potvarkį pertvarkyti prisiekusių teisėjų (jury) vietą ("suola") taip, kad teismo publika tų teisėjų kojų nematytų. Šis pertvarkymas kaštavo 7,000 dolerių. Mat, pasirodė, kad prisiekusių teisėjų tarpe dažnai būna moterų, kurios ateina į savo pareigas trumpais, "miniatiūriniais" sijonais ir, teismo valdžios nuomone, per aukštai rodo savo kojas.

KYLA ABEJONĖ

"Aš rimtai pradėdau manyti, kad mano vyras manęs nebe mėgsta..."

"Bet kodėl taip pradėdai manyti?"

"Kadangi jau šešti metai, kaip jis namo nebėra parėjęs!"

VL. VAITIEKUNAS

"Illness" (tapyba)

(Iš įvykstančios parodos balandžio 15—23 d. d. Čiurlionio galerijoje)

Didžioji Britanija — rojus gyvuliams

Didžioji Britanija turi 50 milijonų gyventojų; tie 50 milijonų žmonių turi savo malonumui 9 milijonus paukščių narveliuose, 6 milijonus kačių ir 4 milijonų šunų. Aišku, kad tiekios gyvulių išlaikymas anglams kaštuoja per metus daug milijonų svarų. Už tuos pinigus anglai galėtų suteikti pašalpą šimtams tūkstančių bėdų, alkanų vaikų ne tik savame krašte, bet ir Indijoje, Pakistane ir kituose afroazijiniuose kraštuose.

Kregždės neapvyė

San Juan Capistrano, Calif. — Jau praėjo 190 metų, kaip kregždės punktualiai kovo mėn. 19 d. grįžta iš šiltų kraštų į savo "gimtinę". Š. m. kovo mėn. 19 d. Pacifikas buvo neramus, audringas, tad buvo manoma, kad šiais metais kregždės nebus punktualios ir kovo 19 dienai neprisistatys, bet jos punktualiai, kaip per 190 metų, prisistatė. Anksti ryte buvo susirinkusi žmonių minia — apie 4,500 asmenų pasižiūrėti paskrendančių kregždžių.

● Mokesčių mokėtojas yra vienintelis valdžios tarnautojas, kurs neturi civilinės tarnybos egzaminų.

LIETUVIS JURGIS...

(Atkelta iš 7-to psl.)

— Tai štai, Jurgeli, kokias žvaigždeles rinkti Tau buvę Dievo paskirta. O savo pirštais paliesti karališką vainiką tu pats atsisakei...

Motinos sapnui tikrove virtus, ir Tavo tautiečiai linki Tau, Jurgi, filmų pasaulyje rinkti dides ir šviesias žvaigždes.

Stasė Petersonienė

LIŪTO INVOKACIJA

Misionierius Afrikos džiunglėje susitiko liūtą ir atsiklaupęs pradėjo kalbėti paskutinius poteries. Misionierius žiūri, kad ir liūtas atsiklaupė. "O, broli", apsidžiaugė misionierius, "aš maniau, kad tu mane suėsi, o tu irgi meldiesi".

"Netrukdyk!" nutraukė liūtas. "Aš darau invokaciją".

● Vaikas, kurs šiais laikais nori pasislėpti po motinos sijos, turi pasilipti ant kėdės.

● Malonumas yra kaip apdrauda: juo žmogus labiau sensiti, juo daugiau kaštuoja.

NAUJIENOS" BOLŠEVİKAMS

PAKŠTIS TŲ AKYSE

DALIA KOLBAITE

"MUZIKANTAS"

(Tapyba)